



1050 BRUSSEL. 11 juli 1986.

Louizalaan 99

TEL-02/537.11.70-TX-621.07-CEBECE-B

Nr.

(in antwoord aanhalen a.u.b.)

OMZENDBRIEF AAN DE KREDIETINSTELLINGEN
DIE SPAARDEPOSITO'S INZAMELEN.

Geachte heren,

Gelieve hierbij de drie volgende documenten te vinden in verband met de vergoeding van de spaardeposito's :

- de interpellatie van Senator GEENS gericht tot de Minister van Financiën ;
- het antwoord van de Minister van Financiën zoals weergegeven in het Beknopt Verslag van de Senaatsvergadering van 30 juni 1986 ;
- de nota door de Minister van Financiën aan Senator GEENS overhandigd.

Hoogachtend,

De Voorzitter,

W. VAN GERVEN.

INTERPELLATIE VAN DE HEER A. GEENS TOT DE MINISTER VAN FINANCIËN

over <<de correcte interpretatie van het koninklijk besluit van 29 december 1983, dat de voorwaarde bepaalt waaraan een spaarboekje moet voldoen opdat de intrest zou vrijgesteld zijn van roerende voorheffing binnen een bepaalde schijf >>

DE HEER A. GEENS - Het koninklijk besluit van 29 december 1983 wijzigt het koninklijk besluit van 4 maart 1965 inzake de inkomsten uit spaardeposito's. Binnen de voorwaarden van artikel 1 van het koninklijk besluit van 29 december 1983 kan de intrest vrijgesteld worden van roerende voorheffing binnen een bepaalde schijf. Het is bekend dat vele financiële instellingen aan houders van spaarboekjes andere voordelen toekennen die niet behoren tot de basisrente, getrouwheidspremie of aangroei-premie. Deze instellingen hebben niet spontaan de roerende voorheffing op de spaarboekjes geheven en de fiscale administratie heeft deze voorheffing nog niet geëist. Elk voordeel dat aan de houder van het spaarboekje wordt beloofd of toegekend, is duidelijk een bijkomende vergoeding voor dat spaarboekje.

Deze voordelen nemen drie vormen aan :

Ten eerste zijn er de loterijen en tombola's. Een instelling verloot auto's voor een bedrag van 10 miljoen frank. Dit is een bijkomend voordeel van meer dan één procent. Daartegenover betekenen de loterijen van de A.S.L.K. slechts 0,02 % van de bijkomende stortingen die aan de trekking deelnemen.

Een tweede voordeel zijn de geschenken waarvan de waarde soms moeilijk te bepalen is. De opbrengsten schommelen tussen 0,65 % en 4 %. Zulke bijkomende voordelen kunnen bezwaarlijk als bijkomstig worden beschouwd als de getrouwheidspremie van 0,65 % tot 1,25 % varieert.

Een derde en zeer belangrijk voordeel bestaat uit goedkopere leningen. De renteafslag op leningen aangegaan door de houder van een spaarboekje is een toenemende verkoopstechniek die aanleiding kan geven tot zeer grote voordelen. De renteafslagen variëren van 0,75 % tot 1,25 % op de hypothecaire leningen. *Testaankoop* heeft uitgerekend dat men tot 14 % netto uit zijn spaargeld kan halen als men de gedeponeerde spaargelden en het leningsbedrag optimaal combineert. Alle onderzochte woonspaarformules gaven in februari 1986 minstens 9 % netto-opbrengst. Het betreft hier duidelijk een vergoeding van het spaartegoed, ook al is het uitgesteld en conditioneel.

De fiscale administratie moet achteraf oordelen of aan de vereisten van het koninklijk besluit werd voldaan. Tot nog toe heeft zij oogluikend toegekeken, maar ze kan op elk ogenblik willekeurig ingrijpen. Een aantal instellingen treedt het koninklijk besluit met de voeten door bijkomende vergoedingen uit te keren. Hierdoor ontstaat een toestand van rechtsonzekerheid. Het gevaar van willekeurig optreden van de fiscale administratie is des te groter naarmate sommige financiële instellingen van de overheidssector sterk betrokken zijn bij het uitdelen van deze voordelen. Sommige privé-instellingen vrezen aldus het slachtoffer te worden van de rechtsonzekerheid.

Een dergelijke toestand leidt ook tot concurrentievervalsing. Alleen de grootste instellingen kunnen opvallende loterijen organiseren waardoor het publiek wordt misleid. De kans op een prijs is immers zo klein dat de wiskundige waarde van het lot miniem is en de procentuele kost voor de onderneming geen 0,02 % bedraagt. Kleinere instellingen die de kost van de hoofdprijs over een veel geringer aantal rekeningen moeten spreiden, worden daardoor publicitair benadeeld.

Welke richtlijnen heeft de administratie gekregen om de roerende voorheffing te doen afhouden van boekjes die naast de drie wettelijk bepaalde vergoedingen nog andere voordelen hebben genoten? Bij welke instantie kan een benadeelde instelling vorderen dat de inhouding van de roerende voorheffing zou gebeuren? Zijn intresten op spaarboekjes waarbij een geschenk wordt aangeboden vrijgesteld van roerende voorheffing en wat is dan de maximale waarde van dit geschenk?

Zijn de intresten op spaarboekjes waarbij de spaarbedragen ontstaan tijdens wedstrijden en tombola's, vrijgesteld van roerende voorheffing? Is de waarde van deze prijzen en het aantal winnaars begrensd? Zijn de intresten op spaarboekjes waarbij kortingen worden beloofd en gegeven aan ontleners, vrijgesteld van roerende voorheffing? Zijn er maximale kortingen? Is de vorm waaronder deze kortingen worden toegestaan van enig belang? Als bovenstaande vragen positief beantwoord worden, welke voordelen mogen dan niet worden aangeboden aan spaarders op een spaarboekje en wie garandeert dan dat de administratie niet zal optreden? Zijn de antwoorden negatief, heeft de minister dan opdracht gegeven aan de administratie ervoor te zorgen dat de roerende voorheffing op die spaarboekjes wordt geheven? *(Applaus bij de V.U.)*

DE HEER EYSKENS, minister van financiën. - Een omstandige nota van mijn administratie zal ter beschikking worden gesteld van de interpellant.

In het raam van het rentebeleid heb ik, in overleg met de Bankcommissie en de vertegenwoordigers van de spaarbanken, getracht de dalende beweging van de rente toe te spitsen op de basisrente. De concurrentie is een goede zaak voor de spaarder. De concurrentie in de financiële sector moet worden bevorderd, maar dan op basis van de prijzen, de rentevoeten. De prijs is het enige wapen dat interessant is voor de consument. De verleiding bestaat om tot non-price-competition over te gaan.

In dat geval worden de rentevoeten via afspraken vastgelegd en tracht men elkaar te bekampen met service, tombola's en wedstrijden. Dit is een ontaarding van de mededinging. Uiteindelijk is het de spaarder of de ontleners die het gelag betaalt. De wet van 28 december 1983 en het koninklijk besluit van 29 december 1983 bepalen de voorwaarden waaraan de spaardeposito's moeten beantwoorden om van vrijstelling van roerende voorheffing te genieten. Het staat de banken vrij afwijkende voorwaarden toe te kennen, maar dan vervalt de vrijstelling. De Bankcommissie is belast met de controle en moet hierover verslag uitbrengen bij de minister van financiën. De controle omvat alle aspecten van de spaardeposito's. Ten aanzien van de vergoeding voorziet het besluit dat zij bestaat uit een basisrente en een getrouwheidspremie of een aangroepremie.

Ik kan de interpellant bijtreden waar hij het belang van de rechtszekerheid onderstreept. Het volkssparen vertegenwoordigde in 1985 een bedrag van 1 516 miljard, volledig vrijgesteld van roerende voorheffing.

Ik kan de heer Geens ook bijtreden als hij stelt dat de eerlijke mededinging moet worden verzekerd. In dit opzicht is de wet op de handelspraktijken van 14 juli 1971 onverminderd van toepassing. Minister Maystadt heeft een ontwerp neergelegd houdende herziening van die wet. Ik zal zijn aandacht vestigen op deze interpellatie. Mochten de wetsbepalingen niet geëerbiedigd worden, dan kan eenieder de rechtbank van koophandel vragen op te treden.

Wat de toepassing van de fiscale regeling vervat in het koninklijk besluit van 29 december 1983 betreft, rijst de vraag of voordelen een vergoeding uitmaken. Ik ken geen enkel geval waarbij de voordelen 2 % bijkomende intrest zouden vertegenwoordigen.

Een belangrijke parastale spaarkas voorziet in haar campagne prijzen ten bedrage van 53 miljoen, dit is één vierhonderdste van de door de spaarkas vergoede intresten en premies.

De waarde van de prijzen van andere financiële instellingen zou niet hoger liggen dan één zevenhonderdste van de uitbetaalde intresten en premies. Ik geef niettemin toe dat deze 53 miljoen marktverstoring kan werken en ik zou er de voorkeur aan geven dat dit bedrag zou worden aangewend voor de verlaging van de intrestvoeten.

Het koninklijk besluit van 19 december 1983 betreft vergoedingen in speciën en in natura. Bij de spaarkassen gaat het echter vaak om loterijen en tombola's waarvoor geen specifieke reglementering bestaat. Terzake rekenen wij erop dat de openbare kredietinstellingen zich spontaan richten naar de bestaande algemene normen. Men zou immers in casuïstiek vervallen indien men voor alle specifieke toestanden een reglement zou opstellen. Bij twijfel raad ik de betrokkenen aan contact te nemen met het Bestuur der belastingen of met de Bankcommissie.

Alleszins meen ik dat bepaalde praktijken vandaag de spuigaten uitlopen. Bepaalde uitgaven zouden beter kunnen worden besteed aan een daling van de rentevoeten. Als gevolg van deze interpellatie zal ik dan ook een brief sturen naar de Bankcommissie waarin ik om een betere controle zal verzoeken en ik zal bij mijn collega Maystadt aandringen om, zo nodig, een aanpassing van de wet op de handelspraktijken door te voeren waardoor concurrentievervalsende misbruiken worden uitgesloten. *(Applaus bij de meerderheid)*

DE HEER A. GEENS - Ik dank de minister voor zijn antwoord. Het verheugt me dat hij bepaalde maatregelen zal nemen als gevolg van mijn interpellatie. Hij heeft echter niet geantwoord op mijn vragen omtrent voordelen die worden verstrekt bij hypothecaire leningen. Terzake is er nog een grote rechtsonzekerheid. Ik vraag de minister om mij hieromtrent binnen afzienbare tijd antwoord te willen verstrekken. *(Applaus bij de Volksunie)*.

- Het incident is gesloten.

INTERPELLATIE GERICHT TOT DE MINISTER VAN FINANCIEN

Betreft: De korrekte interpretatie van het K.B. van 29 december 1983 dat de voorwaarden bepaalt waaraan een spaarboekje moet voldoen opdat de intrest zou vrijgesteld zijn van roerende voorheffing binnen een bepaalde schijf

Het K.B. van 29 december 1983 wijzigt het K.B. van 4 maart 1965 op het stuk van de inkomsten uit spaardeposito's.

Het K.B. van 29.12.1983 bepaalt in art. 1, ten vierde a:

"De vergoeding van de spaardeposito's bestaat verplicht, maar ook uitsluitend uit:

- een basisrente;
- een getrouwheidspremie en/of een aangroepremie.

Het is binnen deze voorwaarden dat de intrest kan vrijgesteld worden van roerende voorheffing binnen een bepaalde schijf.

Het is echter ondertussen aan iedereen welbekend dat vele financiële instellingen aan houders van spaarboekjes andere voordelen toekennen die niet behoren tot de begrippen basisrente, getrouwheidspremie of aangroepremie.

Deze financiële instellingen hebben niet spontaan roerende voorheffing op de desbetreffende spaarboekjes geheven en bij mijn weten heeft de fiscale administratie van deze instellingen de betaling van de verschuldigde voorheffing nog niet geëist.

Logischerwijze is elk voordeel dat aan de houder van een spaarboekje wordt beloofd of direkt wordt toegekend, omdat een spaarboekje wordt aangehouden of omdat op een spaarboekje wordt bijgestort, duidelijk een bijkomende vergoeding voor dat spaarboekje.

Sommige van de bijkomende voordelen kunnen in feite belangrijk zijn terwijl andere zo klein zijn dat zij een ware misleiding van de spaarder betekenen.

Deze voordelen nemen veelal drie vormen aan.

Loterijen en tombola's

Een instelling verloot auto's voor een bedrag van 10 miljoen frank. Ten opzichte van de bijkomende stortingen onder dewelke de loting zal gebeuren is dat een bijkomend voordeel van meer dan 1 %.

Daartegenover staan de loterijen van de ASLK, waarvan het bedrag van 52 miljoen indruk maakt bij het publiek en als blikvanger, maar dit bedrag betekent minder dan 0,02 % van de bijkomende stortingen die aan de trekking deelnemen.

Wij zouden tientallen voorbeelden kunnen geven en hebben een gans dossier ter beschikking met de verschillende vormen van tombola's en loterijen die door de diverse instellingen worden georganiseerd gaande van enkele grote hoofdprijzen zoals personenwagens, andere met 300.000 prijzen waaronder dertien auto's, nog andere

met 10.000 draagtassen enzovoorts, enzovoorts. De loten worden toegekend op zeer lage bedragen bvb. reeds bij de aangroei van 1.000 fr. op een spaarboekje of 5.000 fr. op een rentespaarrekening enzovoorts, enzovoorts.

Geschenken

Een reeks geschenken worden aangeboden waarvan de waarde soms moeilijk is te bepalen voor de ontvanger, maar soms ook heel gemakkelijk.

Zo gaf een bepaalde spaarkas een duolot per 10.000 fr. storting op een boekje. Een lot kost 44 bfr. De deponent of de spaarder krijgt dus direkt 0,44 % van het gestorte bedrag. Veelal staat juist het hoogste gedeelte van een spaarboekje slechts enkele maanden op dat welbepaalde boekje, zodat het geschenk gemiddels op 0,65 % kan geschat worden.

Een andere instelling geeft gekende woordenboeken met een winkelprijs van boven de 400 bfr. voor het openen van een boekje met 10.000 bfr. Dit betekent dus een bijkomende vergoeding van 4 %.

Voor een bijkomende storting van 25.000 bfr. krijgt men dus ook een geschenk van 400 bfr. Dat is dus 1,6 % van de storting, indien zij een jaar zou uitstaan. Het gemiddelde voordeel mag dus minstens op 2 % geschat worden voor een bijstorting.

Zulke bijkomende voordelen gaande van 0,5 % tot 2 % kunnen toch bezwaarlijk als bijkomstig worden beschouwd wanneer de getrouwheidspremie heden van 0,65 % tot 1,25 % variëren.

Wij kunnen het aantal voorbeelden in verband met geschenken zeer ruim uitbreiden, ook hieromtrent hebben wij een gans dossier ter beschikking. Een losse greep uit wat men in de publiciteit kan lezen:

- duizenden gratis toegangskarten voor sportgebeurtenissen.
- gratis keukenhanddoeken bij iedere verhoging van 15.000 fr. op een spaarboekje.
- gratis quartz-uurwerken aan wie 40.000 fr. bijspaat op een spaarboekje.
- gratis badhanddoeken en strandlakens voor wie spaart op een spaarboekje.
- gratis hospitaalverzekering: prijs 2.990 fr. en bij een gemiddeld saldo van 77.000 fr. is 1/3 daarvan gratis, bij 154.000 fr. 2/3 en bij 230.000 fr. volledig gratis. Dit voordeel betekent een extra-vergoeding van 1,3 %.

Wij houden het volledig dossier graag ter beschikking.

Goedkopere leningen

Wanneer voorgaande voordelen soms zelfs als lachwekkend kunnen overkomen, is de renteaflag op leningen aangegaan door de houder van een spaarboekje en toenemende verkoopstechniek die aanleiding kan geven tot zeer grote voordelen. Het is wellicht interessant ook hier enkele konkrete voorbeelden te noemen, zonder de namen van de instellingen te vermelden.:

- een instelling belooft aan trouwe en actieve spaarders 0,75 % ristorno's op hypothecaire leningen.
- een zeer belangrijke bankinstelling geeft kortingen op persoonlijke leningen en financieringen aan wie sinds zes maanden spaart op een depositoboekje en geeft korting tot 1 % op hypothecaire leningen.

- spaarkas of moeten we nu spaarbank zeggen belooft een 'vriendentarium' voor persoonlijke leningen en financieringen aan spaarders en heeft daarenboven kortingen tot 1,25 % voor hypothecaire leningen.

En zo zouden we nog een tijdje kunnen doorgaan met alle mogelijke variaties op te sommen.

Het zal de Minister trouwens niet onbekend zijn dat Test-Aankoop zijn abonnementen recentelijk heeft voorgerekend dat men tot 14 % netto uit zijn spaargeld kan halen als men de gedeponeerde spaargelden en het leningsbedrag optimaal combineert.

Volgens Test-Aankoop gaven alle onderzochte woonspaarformules in februari 1986 minstens 9 % netto. De kortingen worden toegekend zowel op hypothecaire leningen als op persoonlijke leningen.

Het voordeel is bijna steeds uitgedrukt ten opzichte van het gemiddeld saldo of van verdiende intresten, van een vorige periode zodat het duidelijk een vergoeding is van het spaartegoed ook al is het uitgesteld en conditioneel.

De publiciteit van de financiële instellingen illustreert dit duidelijk. Een bepaalde instelling schrijft trouwens tekstueel in haar brochures: "Op die manier brengt uw boekje tussen de 2 en de 3,75 % per jaar meer op dan de gewone rentevoet..... en dit belastingvrij".

Het besluit van de studie uitgevoerd door Test-Aankoop (Budget & Recht nr. 65 feb. 1986) laat aan duidelijkheid niets te wensen over en stelt:

"Indien U beslist een spaarboekje te openen bij een financier die momenteel al goedkoop is, dan is het waarschijnlijk dat het totaal rendement van uw spaarcenten 2 tot 8 % hoger zal liggen dan wanneer U spaart zonder de aankoop van een woning als doel te hebben. Indien u bereid bent contractueel te sparen dan komt daar nog eens 1 tot 2 % bij".

Rechtsonzekerheid

Mijnheer de Minister, bij ons weten is het de fiscale administratie die achteraf moet oordelen of aan de vereisten van het K.B. werd voldaan en of een bepaalde rekening inderdaad kan genieten van vrijstelling van roerende voorheffing.

Tot op heden heeft de administratie oogluikend toegekeken, maar ze kan op ieder ogenblik, vooral willekeurig ingrijpen.

Het is immers duidelijk zoals hierboven aangetoond dat een aantal instellingen de bepalingen van het K.B. met de voeten treden en vergoedingen uitkeren naast de exclusief opgesomde vergoedingen in het K.B. zoals bij het begin van onze tussenkomst opgesomd.

Hieruit concluderen wij dat er terzake een staat van rechtsonzekerheid ontstaat.

Geen enkele spaarder is er zeker van dat het boekje waarvoor hij een bijkomend voordeel genoot retroactief niet aan roerende voorheffing zal worden onderworpen.

Het gevaar van willekeurig optreden van de fiscale administratie is des te groter daar sommige financiële instellingen van de overheidssector sterk betrokken zijn bij het uitdelen van bijkomende voordelen.

Sommige financiële instellingen van de privé-sector zijn aldus het slachtoffer van deze rechtsonzekerheid. Zij vrezen dat tegen hen makkelijker zal worden opgetreden bij afwezigheid van duidelijke richtlijnen.

Oneerlijke concurrentie

Wanneer de rentezetting voor boekjes van overheidswege wordt opgelegd zoals thans het geval is, maar deze overheid terzelfdertijd overtredingen van het K.B. inzake bijkomende voordelen oogluikend toestaat, dan is er sprake van concurrentievervalsing.

Inderdaad, alleen de grootste instellingen kunnen opvallende loterijen organiseren die het publiek de indruk geven een belangrijk voordeel te krijgen. Het publiek wordt misleid door publiciteit rond prijzen van een miljoen in speciën, want deze kans is zo klein dat de wiskundige waarde van het lot miniem is en de procentuele kost voor de onderneming geen 0,02 % bedraagt.

Omdat kleinere instellingen de kost van de hoofdprijs over een veel geringer aantal rekeningen moeten spreiden worden zij aldus publicitair sterk benadeeld.

Teneinde de reële of vermeende rechtsonzekerheid weg te werken hebben wij U, geachte heer Minister, een aantal vragen overgemaakt die wij voor de vorm aan het einde van onze tussenkomst willen herhalen.

1. Welke richtlijnen heeft de administratie gekregen om de roerende voorheffing te doen afhouden van boekjes die naast de drie wettelijk bepaalde vergoedingen nog andere voordelen hebben genoten?
2. Indien een instelling A de opinie is toegedaan dat een instelling B bijkomende voordelen toekent, zonder de daaruitvoortspruitende roerende voorheffing af te houden, bij welke instantie kan deze instelling A dan vorderen dat de inhouding van de roerende voorheffing zou gebeuren, zonder hetgeen zij anders immers aan oneerlijke concurrentie wordt blootgesteld?
3. Zijn intresten op spaarboekjes waarbij een geschenk wordt aangeboden al of niet in functie van het spaarbedrag, vrijgesteld van roerende voorheffing? En zo ja, welk is de maximale waarde van dit geschenk?
4. Zijn de intresten op spaarboekjes waarbij de spaarbedragen ontstaan tijdens wedstrijden en tombola's, vrijgesteld van roerende voorheffing?
Zo ja, welke zijn de grenzen aan de waarde van de prijzen en het aantal winnaars?
5. Zijn de intresten op spaarboekjes waarbij kortingen worden beloofd en gegeven aan ontleners, vrijgesteld van roerende voorheffing?
Zo ja, zijn er maximale kortingen?
Is de vorm waaronder deze kortingen worden toegestaan van enig belang?
6. Als bovenstaande vragen positief beantwoord worden, welk zijn dan de voordelen die niet mogen aangeboden worden aan spaarders op een spaarboekje?
7. Zijn bovenstaande antwoorden positief, wie garandeert dan dat de administratie niet zal optreden bij wie van deze actie profiteert?

8. Zijn bovenstaande antwoorden negatief, heeft de Minister dan opdracht gegeven aan de administratie om ervoor te zorgen dat de roerende voorheffing op die spaarboekjes worden geheven? Wie garandeert deze heffingen?

Wij hopen, geachte Heer Minister dat de antwoorden op de hierboven gestelde vragen voldoende duidelijk zullen zijn zodanig dat elke rechtsonzekerheid uit de wereld wordt geholpen.

Brussel, 30 juni 1986

NOTA DOOR DE MINISTER VAN FINANCIEN OVERHANDIGD AAN SENATOR GEENS
IN VERBAND MET ZIJN INTERPELLATIE OVER DE VERGOEDING VAN
DE SPAARDEPOSITO'S.

Vooraleer de konkrete vragen te beantwoorden die door het geacht lid zijn gesteld over de interpretatie van het K.B. van 29 december 1983 dat de voorwaarden bepaalt waaraan spaardeposito's moeten voldoen opdat de rente, ten belope van 50.000 frank per belastingplichtige, van belasting en derhalve van roerende voorheffing zou zijn vrijgesteld, wens ik even de kontekst te belichten waarin dit besluit werd getroffen.

Het is door de wet van 28 december 1983 dat het vrijgestelde bedrag van 30.000 op 50.000 frank werd opgevoerd. Ter gelegenheid van deze verhoging heeft de toenmalige Regering een einde willen maken aan een praktijk van belastingontwijking met betrekking tot deze spaardeposito's.

Luidens de Memorie van toelichting was deze wijziging als volgt verantwoord en beschreven :

"De laatste jaren heeft het bestaan van de fiscale vrijstelling een steeds groter wordend aantal kredietinstellingen ertoe gebracht een politiek van hoge rentevoeten voor deposito's op boekjes toe te passen. Deze rentevoeten gaan de marktrente ver te boven en zijn bovendien in hoofdzaak uitsluitend afgestemd op de basisrentevoet ; de vaste spaartegoeden worden aldus niet hoger vergoed dan de tegoeden die slechts tijdelijk op boekjes zijn ingeschreven.

Het begrip "gewone spaardeposito's" zelf, waarop de bovenbedoelde belastingvrijstelling steunt komt in zekere zin op de helling te staan doordat de bedoelde evolutie inzake inkomstenbelastingen uitmondt in een overdreven vrijstelling, die duidelijk verder gaat dan de bedoeling van de wetgever.

Aan die toestand moet zonder dralen worden verholpen.

Daarom wordt een nieuwe versie van artikel 19, W.I.B., voorgesteld.

Deze verschilt ten gronde niet van 'de huidige tekst wat betreft de opsomming van de kredietinstellingen waarvan de deposito's vrijgesteld zijn.

De wenselijke wijziging bestaat erin dat, opdat het vrijstellingsregime van toepassing zou zijn, alle kredietinstellingen die deposito's op spaar- of depositoboekjes ontvangen, zich dienen te schikken naar de criteria bepaald door de Koning op advies van de Bankcommissie. Deze criteria moeten voorkomen dat de spaartegoeden hun specificiteit zouden verliezen ten opzichte van de overige marktinstrumenten; zij hebben onder meer betrekking op de munt waarin de deposito's moeten luiden, op de voorwaarden en modaliteiten die bij terugtrekkingen en opnemingen in acht moeten worden genomen, evenals op de structuur, het niveau en de wijze van berekening van de vergoeding die voor deze deposito's wordt toegekend.....".

In uitvoering van deze gewijzigde versie van artikel 19, 7° van het W.I.B. heeft het K.B. van 29 december 1983 de voorwaarden bepaald waaraan de spaardeposito's moeten beantwoorden om van de belastingvrijstelling te genieten. Deze voorwaarden hebben betrekking op de munt waarin deze deposito's moeten luiden, de opvragingsmodaliteiten, de structuur van de vergoeding en de publiciteit omtrent de vergoedingsvoorwaarden.

Het staat de kredietinstellingen vanzelfsprekend vrij spaargelden aan te trekken onder voorwaarden die afwijken van de vereisten van dit koninklijk besluit. In dit geval vervalt de belastingvrijdom t.a.v. het geheel van de vergoeding van deze deposito's en moet de roerende voorheffing worden ingehouden op het geheel van deze vergoeding.

*

*

*

Voor de toepassing van de financiële wetgeving heeft de Bankcommissie de voorwaarden gesteld in het voornoemd besluit van 29 december 1983, overgenomen voor de omschrijving van de spaardeposito's die als zodanig onder een afzonderlijke rubriek van de bankstaten voorkomt.

Dit parallelisme in de fiscale en financiële omschrijving van de spaardeposito's, die reeds in de vorige tekst van artikel 19, 7° van het W.I.B. was voorzien, doch in omgekeerde zin via de verwijzing in het W.I.B. naar de bepaling gegeven door de Bankcommissie, heeft er toe geleid dat de principiële interpretatiebeslissingen over deze voorwaarden, in gezamenlijk overleg tussen het departement van Financiën en de Bankcommissie werden getroffen. Deze interpretatiebeslissingen maakten het voorwerp uit van rondschrijven van de Bankcommissie respectievelijk op 29 februari 1984, 13 september 1984 en 12 juli 1985 gericht tot alle kredietinstellingen die spaardeposito's inzamelen.

*

*

*

Ten aanzien van de nakoming van deze voorwaarden vervult de Bankcommissie althans wat de ondernemingen betreft die aan haar toezicht zijn onderworpen, een bestendige controle volgens de gebruikelijke procedures voorzien door de betrokken wetgeving. Deze controle omvat alle aspecten van het regime van de spaardeposito's, inclusief de vergoedingsvoorwaarden en andere "voordelen".

Ten aanzien van de vergoeding voorziet voornoemd besluit dat "de vergoeding van de spaardeposito's verplicht, maar ook uitsluitend bestaat uit :

- een basisrente
- een getrouwheids- en/of aangroei premie."

Het geachte lid stelt een interpretatievraag over het begrip "vergoeding", rekening houdend met gangbare praktijken zoals kosteloze tombola's en loterijen, voordelige ontleningsvoorwaarden voor trouwe spaarders, al dan niet publicitaire geschenken, verbonden aan het bedrag of de aangroei van spaardeposito's of aan het op deze spaardeposito's vergoede rentebedrag.

Ik kan het geachte lid volledig bijtreden waar hij het belang van de rechtszekerheid ter zake onderstreept. De spaardeposito's vertegenwoordigen immers een globale omloop van 1.516 miljard (einde 1985). Onzekerheid over de fiscale kwalificatie van zulk bedrag aan spaarfondsen zou volstrekt onverantwoord zijn.

Ik kan het geachte lid ook bijtreden in zijn bekommernis om ter zake correcte mededingingsvoorwaarden verzekerd te zien. Wat dat laatste punt betreft, wil ik terloops onderlijnen dat de wet op de handelspraktijken van 14 juli 1971 op de aangehaalde praktijken onverminderd van toepassing is. Deze wet heeft een strenge reglementering ingevoerd t.a.v. premieverkopen van goederen en diensten, van geschenken, van loterijen en publicitaire spelen en prijskampen.

Op het principiële verbod van zulke praktijken, laat deze wet slechts een aantal limitatief opgesomde uitzonderingen toe, namelijk het kosteloos aanbieden, samen met een hoofdprodukt of -dienst :

- van kleine diensten of onbeduidende voorwerpen;
- van voorwerpen waarop onuitwisbare en duidelijk zichtbare reclame-opschriften zijn aangebracht, welke als dusdanig niet in de handel voorkomen, op voorwaarde dat de prijs, waartegen de aanbieder ze heeft gekocht, niet meer bedraagt dan 5 pct. van de verkoopprijs van het hoofdprodukt of van de dienst waarmee zij worden gegeven;

- van titels tot deelneming aan loterijen, ingericht met als doel de verkoopsbevordering en regelmatig toegestaan bij toepassing van de wet van 31 december 1851 op de loterijen;
- van titels tot deelneming aan wedstrijden, spelen en andere competities voor zover dat, in de gevallen waarin de loten door de meeste deelnemers kunnen worden gewonnen, deze niets anders zijn dan een publicitair voorwerp beantwoordend aan de hierboven gegeven beschrijving.

Moesten deze bepalingen door een kredietinstelling niet geëerbiedigd worden, dan zou eenieder -en in het bijzonder ieder concurrent die nadeel zou ondergaan uit deze verboden handelspraktijken- de Rechtbank van Koophandel op basis van deze wet van 14 juli 1971 kunnen verzoeken de overtreder te verbieden deze praktijken voort te zetten.

*
* *

Voor de toepassing van de fiscale regels, in het bijzonder van het K.B. van 29 december 1983, rijst de vraag of deze "voordelen" al dan niet een "vergoeding" uitmaken.

Ik wens er voorafgaandelijk op te wijzen dat ik geen kennis heb van gevallen waar deze "voordelen", toegekend naast de basisrente, de getrouwheids- en accrespremie, een relatief belangrijk bedrag zouden vertegenwoordigen, en met name dat zij gelijk zouden staan met 2 pct. bijkomende interesten. Ook de Bankcommissie heeft geen kennis van dergelijke gevallen.

U heeft allen de publiciteit gezien die deze dagen uitgaat van de A.S.L.K. waarbij tombolaprijzen voorzien worden ter waarde van 53 miljoen. Deze prijzen zullen uitgeloot worden tussen de spaarders die bijkomende stortingen verricht hebben tijdens een bepaalde periode. Dit bedrag van 53 miljoen vertegenwoordigt ongeveer 1/400e van de door deze instelling in 1985 aan haar spaardeposito's vergoede basisrente en

getrouwheidspremie. Bij de andere grote spaarinstellingen zou -volgens ingewonnen inlichtingen- de waarde van deze prijzen gemiddeld niet hoger liggen dan 1/700e van de vergoede rente en premies.

*

*

*

Wat moet als een vergoeding beschouwd worden voor de toepassing van het K.B. van 29 december 1983 ? Elke vergoeding in speciën en elke vergoeding in natura -daargelaten de voordelen met een te verwaarlozen commerciële waarde- die niet een voorwaardelijke en evenmin een aleatoire bezoldiging vormt voor de deponent, uit hoofde van de door hem bij een financiële instelling gehouden of gestorte bedragen op een spaarrekening die de belastingvrijdom geniet.

Op basis van deze bepaling en verwijzend naar praktijken toegepast tijdens voorgaande jaren, moet b.v. als een vergoeding beschouwd worden de toekenning aan de deponent van niet te verwaarlozen giften in natura zoals flessen wijn of champagne, tuinmeubilair, zegels of bons die als betaalmiddel kunnen gebruikt worden voor de aanschaffing van verschillende goederen en diensten; b.v. kosten van chèquegarantiekkaart, debiteurinteressen, portkosten, enz. A fortiori wanneer deze zegels of bons overdraagbaar zouden zijn.

Tegen deze praktijken is door het belastingbestuur en/of de Bankcommissie negatief geadviseerd.

Worden niet als een vergoeding beschouwd, de toekenning van publicitaire geschenken of van voorwerpen met een te verwaarlozen waarde : stylo - tekenverhaal - handdoek, enz.

Het voordeel toegekend aan de "trouwe spaarder" indien hij later bij dezelfde instelling of een instelling uit

dezelfde groep een lening aangaat (hypothecaire lening - persoonlijke lening) een vermindering te bekomen van de debetrente t.a.v. de marktrente op dat ogenblik, is niet als een vergoeding van het spaardeposito te beschouwen. Dat voordeel is immers voorwaardelijk, want gebonden aan het al dan niet aangaan op een later tijdstip van een lening. Dat voordeel zal later fiscaal in aanmerking genomen worden via het aftrekbaar bedrag van de financiële lasten.

Wat de loterijen en tombola's betreft, moet vastgesteld worden dat deze praktijk in de sector van de spaarkassen vrij traditioneel voorkomt en dat niets in de voorbereidende werken van de wet van 28 december 1983 laat vermoeden dat het Parlement aan deze praktijk een einde zou hebben willen stellen. Het voordeel dat de spaarder geniet door deel te nemen aan een tombola of een loterij is -per definitie- geheel aleatoir en derhalve individueel onmogelijk te begroten of te waarderen. Een bijkomende moeilijkheid vloeit hieruit voort dat de tombola niet altijd beperkt is tot de inlagen en stortingen op spaarboekjes maar ook op andere vormen van spaarvorming slaat.

Om die reden is als stelling genomen dat promotieacties waarbij spaarders deel hebben aan een tombola a rato van hun spaarvorming tijdens een bepaalde tijdspanne, niet als een vergoeding voor de toepassing van het K.B. van 29 december 1983 moeten beschouwd worden. Dit veronderstelt natuurlijk dat het om een tombola gaat toegelaten overeenkomstig de vigerende wetgeving en dat de totale waarde van de prijzen zeer gering blijft t.a.v. het totale bedrag vergoed op de spaardeposito's ten titel van basisrente en getrouwheids- en/of accrespremie. Voor de grote instellingen beantwoordt een verhouding van 1/400e aan deze voorwaarde. Voor kleine instellingen kan een verhouding van 1/50e wellicht nog als aanneembaar worden beschouwd. Voor beginnende ondernemingen, moeten andere criteria worden gehanteerd om het vereiste zeer bijkomstig karakter van deze voordelen te toetsen.

Hoewel het uitreiken van loten van de nationale loterij of van presto-loten wel vatbaar zijn voor een commerciële waardering, is het wenselijk gebleken deze loten gelijk te stellen met een tombola ingericht door de kredietinstelling zelf.

*
* *

Zoals hoger gezegd, houdt de Bankcommissie wat de ondernemingen die aan haar controle onderworpen zijn, toezicht over de naleving van de voorwaarden waaraan de spaardeposito's moeten beantwoorden om als zodanig te worden en te blijven worden beschouwd. Het komt wenselijk voor dat deze instelling, die instaat voor de financiële controle van deze ondernemingen en voor de naleving van de financiële wetgeving, zou blijven toezien, in het licht van hierboven vernoemde of in overleg met het belastingbestuur vastgestelde algemene richtlijnen, op de naleving van de voorwaarden voorzien voor de spaarboekjes.

Ik reken er op dat de publieke kredietinstellingen zich spontaan naar deze gedragsregels zullen richten en er voor zullen zorgen dat deze ook ten volle geëerbiedigd worden door de door haar erkende kassen.

Gezien de verbeeldingskracht van de verantwoordelijken voor de marketing in de verschillende kredietinstellingen, is het vanzelfsprekend onmogelijk een sluitende negatieve of positieve lijst op te stellen. In geval van twijfel, is het geraadzaam voorafgaandelijk contact op te nemen met het belastingbestuur of met de Bankcommissie die de zaak in gezamenlijk overleg zullen behandelen.

*
* *

Ik wens, tot slot, twee algemene bedenkingen te formuleren.

1° Het is mijn verlangen niet een casuïstiek op te bouwen over deze voordelen. De belastingvrijdom van de spaardeposito's is een voor iedereen -voornamelijk voor de instellingen en voor de spaarders- te belangrijke en verregaande aangelegenheid om in het gedrang te worden gebracht door publicitaire stunts of door bijkomende aspecten.

In die geest verlang ik dat de aangehaalde criteria meer toekomstgericht dan retroactief zouden geïnterpreteerd en toegepast worden.

2° Het is mij niet onbekend dat publicitaire stunts (geschenken, tombola's, enz.) soms minder kosten en meer de spaarders aantrekken dan een renteëlement. Ik wil er nochtans ernstig voor waarschuwen dat onze spaarinstellingen de nodige waardigheid blijven aan de dag leggen en de nadruk meer leggen op een verantwoord en rationeel gedrag dan op kansspel en op gadgets.
